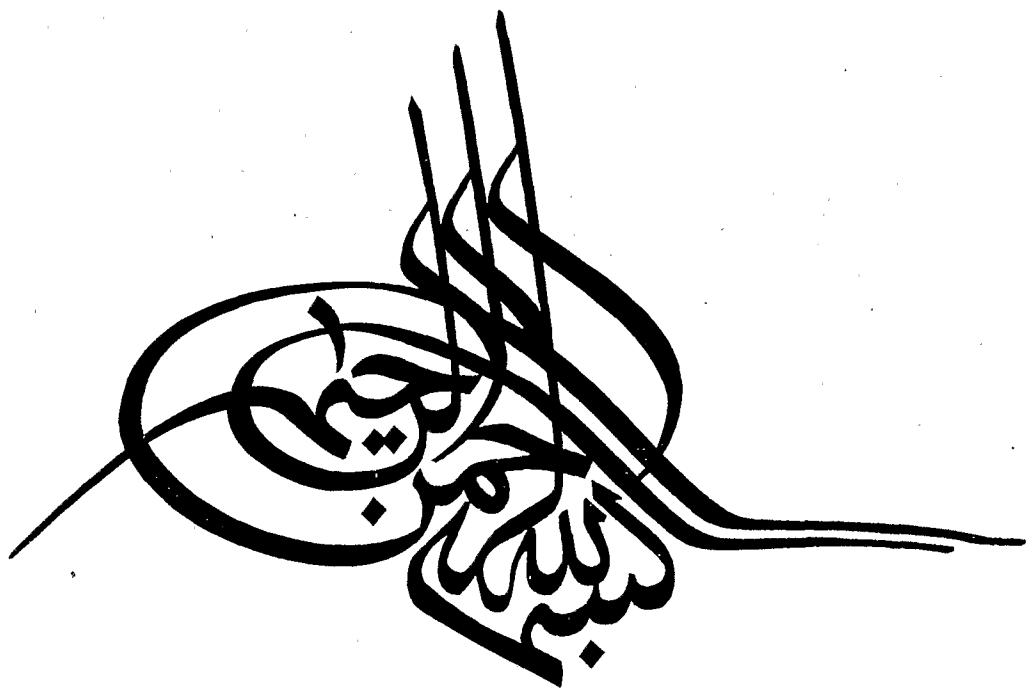

11/11/1972
N.Y.C.

1.9994

دانشکده ادبیات و علوم انسانی

دانشکده ادبیات و علوم انسانی

گروه اقتصاد

پایان نامه :

برای دریافت درجه کارشناسی ارشد در رشته علوم اقتصادی

عنوان :

بررسی و مطالعه ترکیب کالاهای مصرفی خانوارهای شهری ایران

طی سالهای (۱۳۵۱-۸۴)

استاد راهنما :

دکتر محمد مولایی

استاد مشاور :

دکتر ابوالفضل شاه آبادی

دانشجو :

۱۳۷۷/۱۰/۱۳

حسین مرادی

زمستان ۸۶

۱۰۶۹۹

روح بدری شاد که می گفت به این شاد
فرزند مر را فیض بجز حسن می آموز

تقدیم به

پادر و مادر حمد

آنها که محبت‌شان همواره برایم جاودانه است

سپاس گذاری

سر بر آستان جلال پروردگار می سایم که دگر بار توفیق اندوختن دانشی هر چند اندک مرا روزی فرمود. اکنون که مقطع دیگری از تحصیل خودرا به پایان رسانده ام سرشار از سپاس و ستایش ایزدی ام که مرا عزّت کسب علم عطا فرمود.

اینک که توفیق تهیه و تدوین این مجموعه ناچیز را یافته ام بر خود فرض می دانم از تمام سرورانی که در این مدت یاریم کردند تشکر و قدر دانی نمایم.

استاد راهنمای بزرگوارم، جناب آقای دکتر محمد مولایی از زحمات و تلاشهای شما تشکر و قدر دانی نموده و از شما صمیمانه سپاس گذاری می نمایم.

استاد مشاورم جناب آقای دکتر ابوالفضل شاه آبادی، از نظرات و مشاوره های بسیار مفید شما بی-نهایت سپاس گذارم.

از دوستان بزرگوارم آقایان علی زارعی، اصغر مبارک، مجید سلطانی، جواد فلاح، علیرضا ابوالقاسم زاده، علیرضا پیری، محمد کریمی، کمال تشکر و قدردانی را دارم و همچنین از آقای دلگرم و آقای اولادیان و آقای رضایی که در حق بنده بسیار لطف کرده اند تشکر می کنم. از تمامی اساتید، دوستان و عزیزانی که به هر نحوی بنده را یاری کرده اند و در اینجا مجال نام بردن از تمامی ایشان نیست تشکر و قدر دانی می نمایم و از درگاه خداوند بزرگ برای تک تک ایشان آرزوی بهروزی و سرافرازی دارم.

دانشکده ادبیات و علوم انسانی
مدیریت تحصیلات تكمیلی

با یاری خداوند بزرگ جلسه دفاع از پایان نامه‌ی آقای حسین مرادی به شماره‌ی دانشجویی ۸۴۳۳۲۶۰۰۷ در رشته‌ی علوم اقتصادی دوره‌ی کارشناسی ارشد در تاریخ ۱۳۸۶/۱۲/۱۳ ساعت ۹ در سالن کنفرانس دانشکده‌ی ادبیات و علوم انسانی دانشگاه بوعلی سینا همدان برگزار شد. این پایان نامه با عنوان «بررسی و مطالعه ترکیب کالاهای مصرفی خانوارهای شهری ایران طی سالهای (۱۳۵۱-۱۳۵۱)» مورد تأیید هیأت داوران قرار گرفت و با نمره‌ی $\checkmark ۱۸/۱۸$ و درجه‌ی $\checkmark \checkmark \checkmark$ به تصویب رسید.

- استاد راهنما
دکتر محمد مولایی
- استاد مشاور
دکتر ابوالفضل شاه آبادی
- استاد داور داخلی
دکتر محمد حسن فطرس
- استاد داور خارجی
دکتر کیومرث سهیلی
- مدیر تحصیلات تکمیلی دانشکده
دکتر رحمان بختیاری

چکیده

با توجه به این که یکی از اهداف مهم هرسیستم اقتصادی بهبود مصرف خانوارها و در پی آن افزایش رفاه جامعه می باشد لذا بررسی و مطالعه تغییرات مصرف خانوارها در برهه های مختلف زمانی ضروری به نظر می رسد تا بتوان با مطالعه ترکیب مصرف خانوارها و تشخیص جهت این تغییرات نیازهای آینده جامعه را تشخیص داد و برنامه ریزی های لازم را انجام داد و همچنین می توان با توجه به بهبود یا عدم بهبود مصرف خانوارها به ارزیابی برنامه های اقتصادی گذشته و سیاستهای کلان دولت پرداخت.

لذا جهت بررسی مصرف خانوارهای شهری در ایران ابتدا به بررسی مبانی نظری پرداخته و روشهای مختلف برآورد کشش درآمدی بیان شده، پس از آن به بررسی ترکیب کالاهای مصرفی و سهم کالاهای مختلف خوراکی و غیر خوراکی خانوار های شهری ایران می پردازیم. در ادامه نیز کشش های درآمدی را برای کالاهای خوراکی و غیر خوراکی را در دو مقطع زمانی ۱۳۵۱-۶۷ و ۱۳۶۸-۸۴ برآورد نموده و بر اساس کشش های درآمدی محاسبه شده کالاهای مصرفی خانوارها به کالاهای پست ، ضروری و لوکس طبقه بندی می نماییم. نتایج حاصل از برآش معادلات رگرسیونی حاکی از آن است که کشش درآمدی کالاهای خوراکی کمتر از واحد بوده و ضروری تلقی شده است. «آرد، رشته، نان، غلات و فرآورده های آن»، «روغنها و چربیها» در دوره ۱۳۵۱-۶۷ و «دخانیات» دوره ۱۳۶۸-۸۴ کالای پست بوده اند. «بهداشت و درمان»، «حمل و نقل و ارتباطات»، «تفریحات، سرگرمیها و خدمات فرهنگی خانوار» در دوره ۱۳۵۱-۶۷ جزء کالاهای ضروری بوده اند که در دوره ۱۳۶۸-۸۴ به کالای لوکس تبدیل شده اند. با توجه به مطالعات انجام شده نتیجه می گیریم که وضعیت مصرف خانوارهای شهری در دوره ۱۳۶۸-۸۴ نسبت به ۱۳۵۱-۶۷ بدتر شده است.

واژه های کلیدی : کشش درآمدی ، کالاهای خوراکی ، کالاهای غیر خوراکی ، منحنی انگل ، خانوار شهری

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
فصل اول : کلیات تحقیق	
۲	۱-۱. مقدمه
۳	۲-۱. بیان مسئله
۴	۳-۱. پرسش‌های تحقیق
۵	۴-۱. اهداف و فرضیه‌های تحقیق
۵	۵-۱. فرضیه تحقیق
۵	۶-۱. ضرورت انجام تحقیق
۶	۷-۱. روش انجام تحقیق
۸	۸-۱. محدودیت‌های تحقیق
۸	۹-۱. تعریف مفاهیم
فصل دوم : ادبیات تحقیق	
۱۱	۱-۲. مقدمه
۱۱	۲-۲. مبانی تئوریک درباره رابطه درآمد و مصرف
۳۷	۳-۲. نگاهی به سابقه نحوه محاسبه کشش درآمدی تقاضا در ایران
۴۱	۴-۲. پیشینه تحقیق

فصل سوم : ارزیابی و تخمین مدل تحقیق

۴۸	۱-۳. مقدمه
۴۸	۲-۳. بررسی سهم مصرف کالاهای در بودجه خانوارها
۵۷	۳-۳. تصریح الگو و روش انجام تحقیق
۷۵	۴-۳. هم آباشتگی
۷۷	۵-۳. تخمین مدل
۷۷	۶-۳. کالاهای خوراکی
۹۴	۷-۳. کالاهای غیرخوراکی

فصل چهارم : جمع بندی نتایج و ارائه پیشنهادات

۱۰۶	۱-۴. مقدمه
۱۰۶	۲-۴. نتیجه‌گیری
۱۰۹	۳-۴. ارائه پیشنهادات
۱۱۱	فهرست منابع
۱۱۵	پیوست ها

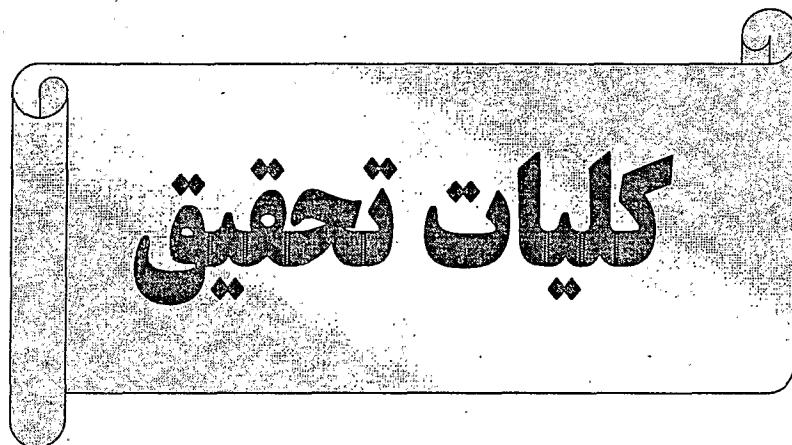
فهرست جداول

صفحه	جدول
	۱. جدول شماره (۱-۳) متوسط سهم کالاهای خوراکی وغیر خوراکی از کل مخارج خانوار به درصد ۴۹
	۲. جدول شماره (۲-۳) متوسط سهم کالاهای خوراکی خانوار از کل مخارج خانوار به درصد .. ۵۰
	۳. جدول شماره (۳-۳) میزان مصرف کل خانوارهای شهری ۵۱
	۴. جدول شماره (۴-۳) متوسط رشد مصرف خانوارهای شهری در طول سالهای ۱۳۸۴ الی ۱۳۵۱ ۵۲
	۵. جدول شماره (۵-۳) متوسط سهم کالاهای خوراکی خانوار از کل هزینه های خوراکی به درصد (قیمت جاری) ۵۴
	۶. جدول شماره (۶-۳) متوسط رشد مصرف کالاهای غیر خوراکی خانوارهای شهری در طول سالهای ۱۳۵۱ الی ۱۳۸۴ ۵۶
	۷. جدول شماره (۷-۳) متوسط سهم کالاهای غیر خوراکی از مخارج خانوار(به قیمت جاری) ۵۸
	۸. (جدول ۸-۳) کشش های درآمدی کالاهای خوراکی ۱۰۳
	۹. (جدول ۹-۳) کشش های درآمدی کالاهای غیر خوراکی ۱۰۴
	۱۰. (جدول ۱۰-۴) کشش های درآمدی کالاهای خوراکی ۱۰۷
	۱۱. (جدول ۱۱-۴) کشش های درآمدی کالاهای غیر خوراکی ۱۰۸

فهرست نمودارها

صفحه	نمودار
	نمودار شماره ۱: استخراج منحنی انگل از منحنی درآمد مصرف به ازای تغییرات درآمد برای کالاهای ضروری ۱۵
	نمودار شماره ۲: استخراج منحنی انگل از منحنی درآمد مصرف به ازای تغییرات درآمد برای کالاهای لوکس ۱۶
	نمودار شماره ۳: استخراج منحنی انگل از منحنی درآمد مصرف به ازای تغییرات درآمد برای کالاهای پست ۱۷

فصل اول

۱-۱. مقدمه

یکی از اهداف هر نظام اقتصادی در جوامع انسانی این است که بتواند کالاهای خدمتی مختلفی را برای افراد جامعه عرضه نماید. اندازه‌گیری رفاه اقتصادی و مادی افراد جامعه بستگی به نوع مصرف کالاهای مختلف و میزان مصرف این کالاهای دارد. بودجه خانوار در حقیقت ابزاری است که توسط آن می‌توان چگونگی شیوه مصرفی افراد و در نتیجه وضعیت رفاه اقتصادی آنها را مورد ارزیابی و تجزیه و تحلیل قرار داد. به عبارت دیگر با استفاده از نتایج مربوط به بودجه خانوار می‌توان زندگی افراد جامعه و چگونگی تغییرات آن در طول زمان و تأثیر سیاستهای مختلف اقتصادی بر رفاه مردم را مورد بررسی قرار داد و پیشنهاداتی برای بهبود شرایط اقتصادی و توسعه نیز ارائه داد.

نتایج جابجایی در هزینه‌های خانوارها، بر ساختار تقاضا و ساختار اشتغال اثر می‌کند. با بررسی مصرف خانوارها در طول زمان و تغییرات آن می‌توان جهت تغییر ساختار تقاضا را پیش‌بینی کرد و برنامه‌ریزی لازم برای آینده را ارائه کرد. مصرف خصوصی، به عنوان بزرگترین جزء تشکیل دهنده بخش تقاضایی اقتصاد، نقش مهمی در تحلیل‌های اقتصادی، ایفا می‌کند مطالعه در ابعاد مختلف کمیت و کیفیت مصرف خصوصی می‌تواند بنوعی نشانگر تصویری از وضعیت اقتصادی جامعه باشد و معیار مناسبی در بررسی الگو وضعیت مصرفی خانوارهای کشور به شمار می‌رود.

در میان اجزای تشکیل دهنده هزینه‌های مصرفی خصوصی، هزینه‌های مصرفی خانوارهای مناطق شهری کشور، سهم عمده‌ای را به خود اختصاص داده است. لذا با توجه به اهمیت موضوع مصرف و نقش حساس هزینه‌های مصرفی خانوارهای شهری در شکل دادن به الگوی مصرف کشور، در این تحقیق سعی بر آن شده است که تحولات مصرفی خانوارهای مناطق شهری کشور در سالهای ۱۳۵۱ تا ۱۳۸۴ مورد بررسی قرار گیرد.

۲-۱. بیان مسئله

مطالعه و بررسی اقتصادی ترکیب کالاهای مصرفی خانوارها در هر کشور یکی از مهمترین مسائلی است که در هر سیستم اقتصادی - اجتماعی باید بدان توجه داشت از این طریق می‌توان اطلاعات جامعی درباره وضعیت مصرف گروههای مختلف درآمدی جامعه و همچنین وضعیت مصرف خانوارها با ابعاد مختلف فراهم کرد. بعلاوه دسترسی به متغیرهای مربوط به مصرف، زمینه لازم را جهت بررسی‌های اقتصادی در سطح اقتصاد ملی فراهم می‌آورد و پارهای از اطلاعات لازم را برآورد مصرف ملی تجهیز می‌نماید. مضافاً اینکه، این بررسی بازار کالاهای مصرفی و همچنین نیازمندی‌های آن بازار را مشخص نموده و در ارتباط با تولید نتایج بسیار سودمندی در زمینه مراکز تولید و ماهیت تولیدات بدست می‌دهد.

هدف از این بررسی، مطالعه ترکیب کالاهای مصرفی خوراکی و غیر خوراکی خانوارهای شهری طی سال‌های ۸۴ - ۱۳۵۱ می‌باشد. در طی این دوران تغییرات عمده‌ای در اوضاع اقتصادی اجتماعی، سیاسی، و فرهنگی کشور بوجود آمده که به تبع آن سطح زندگی خانوارها در گروههای مختلف هزینه دچار تغییر چشمگیری شده است و در نتیجه وضعیت مصرف خانوارها تغییر نموده است. در این بررسی، پس از نگاهی به سابقه مصرف خانوارهای شهری، تحلیلی از سهم هزینه کالاهای خوراکی و غیر خوراکی در بودجه خانوارهای شهری ایران طی سال‌های مورد مطالعه (۱۳۵۱ و ۱۳۸۴) نموده، پس ازیان مبانی تئوریک درباره رابطه مصرف با درآمد و بعد خانوار (با استفاده از منحنی‌های انگل) و تخمین منحنی‌های انگل و محاسبه کشش درآمدی تقاضا برای دو دوره زمانی (۶۷ - ۱۳۵۱) و (۸۴ - ۱۳۶۸) ترکیب کالاهای مصرفی خانوارهای شهری را برای دو برهه زمانی تشکیل و مورد مطالعه قرار داده و از این طریق به وضعیت مصرف خانوارهای شهری پی می‌بریم. لازم به ذکر است که بر اساس کشش درآمدی تقاضا، کالاهای مصرفی خانوارها را به کالاهای لوکس، ضروری و پست تقسیم کرده و هرگاه تعداد قابل توجهی از کالاهای مصرفی خانوارهای شهری

کشور از حالت پست به ضروری و از ضروری به لوکس در سبد مصرفی خانوارها تغییر یابند، این امر نشان دهنده بدتر شدن وضعیت مصرف خانوارها در یک برهه از زمان نسبت به برهه دیگر از زمان می باشد و هر گاه عکس این روند صورت گیرد، نتیجه می شود که وضعیت مصرف خانوارهای شهری بهبود یافته است.

همچنین به بررسی علل تغییر ترکیب کالاهای مصرفی خانوارهای شهری و ارائه پیشنهاداتی جهت بهبود آن می پردازیم. بدیهی است که با شناخت وضعیت مصرف در مناطق شهری ایران، برنامه ریزان اقتصادی و مجریان طرح های تولیدی قادر خواهند بود به سطح و شکل مصرف جامعه پی برد و در نتیجه بهتر می تواند در جهت تخصیص منابع و عوامل تولید برنامه ریزی نمایند. بعلاوه با تشخیص کالاهای ضروری و لوکس در جامعه، دولت قادر خواهد بود که در سیاست گذاریهای خود جهت تهیه و توزیع کالاهایی که اکثریت مردم از آنها بطور دائم استفاده می کنند، تصمیمات مقتضی را اتخاذ نموده و درباره اعمال و یا عدم اعمال یارانه بر این کالاهای بنفع گروههای کم درآمد جامعه تصمیم گیری نمایند.

۳-۱. پرسشهای تحقیق

در این تحقیق سعی شده است به پرسشهای زیر پاسخ داده شود:

- با توجه به اینکه سهم هر کالا در بودجه خانوار نشانه اهمیت آن کالا برای خانوار می باشد - سهم کالاهای مختلف در بودجه خانوار در سال ۱۳۸۴ نسبت به سال ۱۳۵۱ چه تغییراتی داشته است؟ به عبارت دیگر اهمیت کدام کالاهای بیشتر و کدام کالاهای برای خانوار شهری کم اهمیت تر شده است؟

- انتظار می رود که همواره کشش درآمدی مصرف خانوار برای کالاهای خوراکی کمتر از یک باشد به عبارت دیگر این کالاهای برای خانوار کالای ضروری^۱ محسوب می شوند و این کشش برای

کالاهای غیرخوراکی همواره بیشتر از یک می باشد به عبارت دیگر این کالاهای جزء کالاهای لوکس^۲ محسوب می شوند آیا این مسئله برای خانوارهای شهری ایران نیز صادق است؟

- یکی از معیارهای افزایش رفاه افزایش مصرف است آیا در سال ۸۴ نسبت به سال ۱۳۵۱ رفاه

خانوارهای شهری افزایش یافته است؟

۱-۴. اهداف و فرضیه تحقیق

اهداف تحقیق:

۱- بررسی و مقایسه سبد مصرفی خانوارهای شهری در سال ۱۳۵۱ و ۱۳۸۴ (براساس سهم

هزینه خانوار).

۲- محاسبه کشش درآمدی تقاضای (با استفاده از توابع انگل) برای کالاهای خوراکی و غیر

خوراکی خانوارهای شهری طی دو دوره ۱۳۵۱-۶۷ و ۱۳۶۸-۸۴

۳- مقایسه ترکیب کالاهای خوراکی و غیر خوراکی خانوارهای شهری طی دو دوره مورد

مطالعه

۱-۵. فرضیه تحقیق

وضعیت ترکیب کالاهای مصرفی خانوارهای شهری ایران در دوره زمانی ۱۳۶۸-۸۴ نسبت به

۱۳۵۱-۶۷ بدتر شده است.

۱-۶. ضرورت انجام تحقیق

در ارتباط با اهمیت مطالعه مصرف در جامعه، باید متذکر شد که یکی از مباحث مهم اقتصاد

رفاه، "صرف" است. بدین معنی که مصرف بهینه افراد در جامعه چگونه است و تحت چه شرایطی

می توان آن را بهینه کرد. لذا مطالعه ترکیب کالاهای مصرفی خانوارها در جامعه بسیار حائز اهمیت

می باشد، زیرا با شناسایی ترکیب کالاهای مصرفی و روند تغییرات آن، می توان به وضعیت مصرف در

هر جامعه پی برد و به دنبال بهبود آن و تخصیص بهینه منابع برای خانوارها بود . با توجه به اینکه در طی سالهای ۱۳۵۱-۸۴ تغییرات عمده‌ای در الگوی مصرف و ترکیب کالاهای مصرفی خانوارهای شهری رخ داده است لذا مطالعه مقایسه وضعیت مصرف خانوارهای شهری طی دو دوره زمانی ۱۳۵۱-۶۷ و ۱۳۶۸-۸۴ ضروری به نظر می‌رسد و نتایج آن برای مسئولین اقتصادی حائز اهمیت می‌باشد.

اصلًاً یکی از معیارهای توسعه یافته‌گی، سطح زندگی و رفاه عمومی مردم جامعه می‌باشد و یکی از شاخص‌های آن وضعیت مصرف مردم است لذا برای تعیین وضعیت رفاهی جامعه وضعیت مصرف آنها مورد مطالعه و مقایسه قرار می‌گیرد.

اندازه‌گیری و بررسی هزینه و درآمد خانوار به علت ارتباط مستقیم با زندگی مردم و همچنین سهم عمده مصرف خانوارها در هزینه‌های مصرفی بخش خصوصی که خود بخش مهمی از هزینه ملی را در حسابهای اقتصادی تشکیل می‌دهد از اهمیت زیادی برخوردار می‌باشد.

بررسی درآمد و هزینه خانوار می‌تواند منعکس کننده میزان، نحوه توزیع هزینه‌ها و درآمد و چگونگی استفاده از امکانات و تسهیلات زندگی در سطح ملی و منطقه‌ای می‌باشد علاوه بر آن بررسی بودجه خانوار (درآمد و هزینه خانوار) می‌توان به منظور سنجش و ارزیابی عملکرد و نتایج تصمیم‌گیری‌ها و سیاستهای گذشته و همچنین برنامه‌ریزی و سیاست‌گذاریهای اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی کشور مورد استفاده قرار گیرد.

۷-۱. روش انجام تحقیق

روش انجام تحقیق در این پژوهش برای جمع‌آوری اطلاعات، روش کتابخانه‌ای است. منابع اطلاعاتی مورد استفاده، آمار منتشر شده نتایج تفصیلی آمارگیری از هزینه و درآمد خانوارهای شهری در سالهای (۱۳۵۱-۱۳۸۴) است که همه ساله توسط مرکز آمار ایران منتشر می‌شود. برای تخمین و تجزیه و تحلیل اطلاعات، از روش‌های اقتصادسنجی استفاده می‌شود و نرم‌افزارهای کامپیوتری مورد استفاده Eviews ، Excel است.

در این تحقیق به مطالعه وضعیت مصرف خانوارهای شهری براساس ۲۱ گروه کالایی که براساس طبقه بندی نتایج تفصیلی آمارگیری از هزینه و درآمد خانوارهای شهری مرکز آمار ایران می باشد، می پردازیم. اقلام خوراکی و دخانی خانوارهای شهری به ۱۴ گروه به شرح ذیل می باشند:

۱- آرد، رشتہ، غلات، نان و فرآورده‌های آن

۲- نان

۳- گوشت

۴- شیر و فرآورده‌های آن و تخم پرندگان

۵- روغنها و چربیها

۶- میوه‌ها و سبزیجات

۷- خشکبار و حبوبات

۸- قند و شکر

۹- انواع شیرینی‌ها و مریا جات

۱۰- چای، قهوه و کاکائو

۱۱- ادویه‌ها، چاشنی‌ها و سایر ترکیبات خوراکی

۱۲- انواع نوشابه‌ها

۱۳- غذاهای آماده و تنقلات

۱۴- دخانیات

اقلام کالاهای غیر خوراکی خانوارهای شهری در ۷ گروه به شرح ذیل می باشد:

۱- پوشک و کفش

۲- مسکن

۳- لوازم، اثاثه، ملزمات و خدمات خانوار

۴- بهداشت و درمان

۵- حمل و نقل و ارتباطات

۶- تفریحات، سرگرمی‌ها و خدمات فرهنگی

۷- کالاها و خدمات متفرقه خانوارها

همان طور که در شرح مسئله ذکر شد، سهم هزینه، تابع انگل و کشش درآمدی ۲۱ گروه کالایی فوق در دو برهه زمان ۱۳۵۱-۶۷ و ۱۳۸۴-۱۳۸۸ محاسبه شده و براین اساس وضعیت ترکیب کالاهای مصرفی خانوارها را مورد مطالعه و مقایسه قرار می‌دهیم.

۸- محدودیت‌های تحقیق

یکی از محدودیت‌های این تحقیق عدم دسترسی به آمار درآمدهای خانوار می‌باشد و بجای آن از مخارج کل خانوار بعنوان جانشین درآمد خانوار استفاده شده است.

۹- تعریف مفاهیم

خانوار: خانوار از چند نفر تشکیل می‌شود که با هم در یک اقامتگاه ثابت زندگی می‌کنند و با یکدیگر هم خرج هستند و معمولاً با هم غذا می‌خورند. فردی که به تنها بی زندگی می‌کند نیز، خانوار تلقی می‌شود.

هزینه: ارزش پولی یا خدمت تهیه شده توسط خانوار به منظور مصرف اعضا و یا هدیه به دیگران هزینه نامیده می‌شود. کالا یا خدمت تهیه شده می‌تواند از طریق خرید، تولید خانگی، در برابر خدمت، از محل کسب، پایاپای و مجانی (از سازمانها) در اختیار خانوار قرار گیرد، که به صورت پولی برآورد شده و جزو هزینه منظور می‌شود.

توضیحات ضروری: هزینه‌های مندرج در جدول نشریات مرکز آمار ایران، هزینه خالص خانوار است که با کاستن ارزش فروش دسته دوم کالاهای از هزینه ناخالص به دست آمده است. در مواردی که

در مقابل فروش دسته دوم، کالایی تهیه نشده و یا ارزش کالای تهیه شده، کمتر از ارزش فروش دسته دوم بوده است، رقم هزینه به صورت منفی ارائه شده است.

نقاط شهری: نقاط شهری به کلیه نقاطی اطلاق می‌شود که در زمان سرشماری عمومی نفوس و مسکن دارای شهرداری بوده‌اند.

فصل دوم

